

FoU-strategi for geografisk informasjon

Geografisk informasjon (geodata) omfatter alle former for data som er stedfestet. God tilgang til og bruk av slike data blir stadig viktigere for forvaltningen, kommuner, næringslivet og andre brukere. I Norge ble den nasjonale infrastrukturen for geografiske data, Norge digitalt, etablert i 2003. Dette offentlige samarbeidet om geodata har resultert i at Norge har et mangfold av tjenester og løsninger som følger felles standarder og er nyttige for hele samfunnet. Geodata omfatter både tradisjonelle kartdata, stedfestede tidsserier og en rekke andre data hvor sted er en del av innholdet.

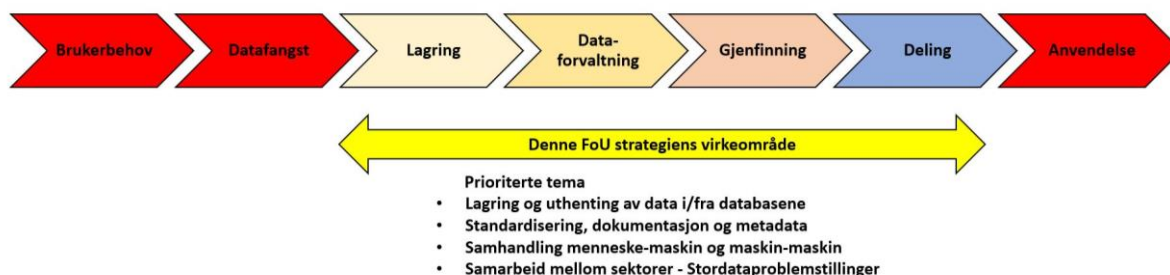
FoU-strategiens formål:

Iverksette samordnet FoU-virksomhet på prioriterte arbeidsområder for å nå regjeringens mål om at Norge skal være ledende i bruk av geografisk informasjon.

Geodata er på alle måter en kraftfull kilde til kunnskap. Samtidig brukes geodata på tvers av sektorer. En velfungerende og tidsriktig geografisk infrastruktur er derfor nødvendig for å sikre kunnskapsunderlag til å ta effektive og gode beslutninger til riktig tid i en datadrevet økonomi.

Innenfor offentlig virksomhet har hver sektor sine spesifikke mål og problemstillinger. Utfordringene knyttet til bruk av geografisk informasjon går på tvers av disse sektorene. Det er derfor formålstjenlig å samarbeide om forskning og utvikling av felles metoder og teknologi og legge til rette for deling av data. Målet er at både innbyggere, offentlig og privat sektor kan dele og bruke data på tvers av arbeidsområder og at geografisk kunnskap skal inngå i hverdagens beslutninger og problemløsning.

Geodatavirksomheten kan beskrives som en informasjonskjede. Den starter med brukerbehov. Behovene leder til datafangst. Data lagres og dokumenteres, deles og blir brukt i ulike beslutningsprosesser. På alle ledd i kjeden er det behov for forskning og utvikling. Regjeringen har i sin geodatastrategi lagt til grunn at forskning og utvikling rettet mot de midtre leddene i kjeden skal prioriteres i inneværende strategiperiode: Lagring, forvaltning, gjenfinning og deling av geodata.

FoU-strategiens prioriterte tema og forskningsmål

- Effektiv oppbygging, forvaltning og bruk av geografiske datalagere
- Styrke arbeidet med standardisering, dokumentasjon og metadata
- Formålstjenlig samhandling menneske-maskin og maskin-maskin
- Godt samarbeid mellom sektorene og effektiv håndtering av stordata

Med utgangspunkt i denne overordnede prioriteringen skal det legges vekt på å gjennomføre forskning og utviklingsarbeid knyttet til fire utvalgte tema. Det foreligger en mer detaljert beskrivelse av disse overordnede problemstillingene.

Sentrale tiltak (Nasjonal geodatakoordinator)

- Det skal utredes mulige modeller for etablering og styring av et FOU/forskningsfond for geografisk informasjon i regi av Norge digitalt.
- Nasjonal geodatakoordinator skal se til at det gjennomføres prosesser med Forskningsrådet og Innovasjon Norge med sikte på å få inn geodatafaglige perspektiv og problemstillinger i disse institusjonenes porteføljer og utlysninger

- Nasjonal geodatakoordinator skal, med støtte fra etatene, ta initiativ ovenfor departementene for å få etablert et FoU-program for geografisk informasjon
- Nasjonal geodatakoordinator skal etablere en faglig møteplass for FoU-kompetanse med utgangspunkt i (men ikke avgrenset til) Norge digitalt. Målet med møteplassen er å dele FoU-relevant informasjon og erfaring samt skape og styrke nettverk for FoU-virksomheten.

Partene i Norge digitalt skal

- Forankre arbeidet med FoU for geografisk informasjon i sine egne strategiske dokumenter
- Initiere og gjennomføre FoU-prosjekter på de fagområdene som er prioritert i FoU-strategien
- Delta på faglig møteplass for FoU, etablert av nasjonal geodatakoordinator
- Publisere resultatene av egen FoU på geodataområdet i media og aktuelle fagtidsskrifter
- Delta i FoU-relevante nettverk og dele kompetanse og erfaring med øvrige etater
- Bygge og utnytte nasjonale og internasjonale FoU-nettverk og delta i relevante prosjekter

Tiltak i samarbeid med universitets- og høyskolesektoren

- Geodatastrategiens tiltaksplan for utdanning i geografisk informasjonsbehandling skal legge særlig vekt på problemstillinger, tema og fagområder som er prioritert i FoU-strategien
- Aktørene innenfor geodataområdet skal utforme og konkretisere problemstillinger for MSc og PhD gradprosjekter innenfor de fagtemaene som vektlegges i FoU-strategien, og bidra med veiledning av studenter som tar fatt på disse oppgavene
- De fagtemaene som vektlegges i FoU-strategien skal styrkes i læringsplanene hos utdanningsinstitusjonene
- Nasjonal geodatakoordinator skal i samarbeid med U&H sektoren etablere en tverrfaglig portal for å samle gradsoppgaver og synliggjøre disse for private og offentlige aktører, gjerne i samarbeid med Geoforum

Næringsliv og forskningsinstitutter

Private firma og frittstående forskningsinstitutter omfattes ikke av FoU-strategien, men er viktige samarbeidspartnere for FoU-virksomheten. Nasjonal geodatakoordinator og partene i det offentlige geodatasamarbeidet skal

- Bistå næringsliv og forskningsinstitutter med utvikling og gjennomføring av forskningsprosjekter som støtter opp under Geodatastrategien
- Involvere næringsliv og forskningsinstitutter i FoU-prosjekter som iverksettes
- Invitere næringsliv og frittstående forskningsinstitutter til å delta på møtesteder og i kommunikasjonsnettverk for FoU i geodatasektoren.

FAIR-prinsippene

FAIR-prinsippene er et veiledende rammeverk for deling av forskningsdata. Norges forskningsråd oppfordrer til at FAIR-prinsippene følges i forskningsvirksomhet. Den nasjonale geografiske datainfrastrukturen er en måte tilrettelegge data på som er i tråd med FAIR-prinsippene.

- FAIR-prinsippene og kravene om dataforvaltningsplaner bør praktiseres i tråd med forståelse utarbeidet av nasjonal geodata-koordinator og partene, og gjelder universiteter, forskningsinstitutter og andre aktører som genererer geografiske forskningsdata.
- Nasjonal geodatakoordinator skal arbeide for at forskningsfinansierende institusjoner stiller krav om at geografiske data som skapes i forskningsprosjekter dokumenteres og deles gjennom den nasjonale geografiske infrastrukturen
- Nasjonal geodatakoordinator skal tilrettelegge den geografiske infrastrukturen for deling av geografiske data som samles inn eller skapes gjennom forskningsprosjekter

[Samordningsgruppen for geografisk informasjon](#)